MAKSU- JA TOLLIAMET

Maksualane teabevahetus

Sisukord

Finantskontode alane teabevahetus **3**
Deklaratsioonide esitamise kohustusest **4**
Deklaratsioonide esitamine ja täitmine **5**
Üleminek CRS 3.0 XML-skeemile **7**
Nõuanded tüüpvigade vältimiseks deklaratsioonil **8**
Soovitused korrektseks deklareerimiseks **10**
CBI/RBI skeemid **11**

Finantskontode alane teabevahetus

Lähtudes **EL Nõukogu direktiivist 2014/107/EL** ja OECD maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsioonist ning ***Common Reporting Standard*** mitmepoolsest kokkuleppest, on **Eesti finantsasutustel** kohustus edastada teavet mitteresidentide kontode kohta ja esitada sellekohased deklaratsioonid:

- ✓ deklaratsioon „Maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsiooni artikli 6 alusel vahetatava finantskontode maksualase teabe kogumine" (vorm CRS) ja
- ✓ deklaratsioon „Euroopa Liidu liikmesriikidega vahetatava finantskontode maksualase teabe kogumine" (vorm DAC2).

Lisainfo

- ※ **Maksualase teabevahetuse seadusest tuleneva deklaratsiooni vorm ning selle esitamise ja täitmise korra kehtestamine**

  Rahandusministri määrus 19.05.2015 nr 16

- ※ **Maksualane teabevahetus**

  Rahandusministeeriumi veebileht

- ※ **Juhend „Finantskonto ja finantsasutuse mõiste ning hoolsusmeetmete määratlemine (FATCA, CRS, DAC2)" | 220.17 KB | pdf**

- ※ **Finantsinfovahetuses osalevate jurisdiktsioonide nimekiri (seisuga 15.09.2026) | 123.25 KB | pdf**

Maksukohustuslaste numbrite formaadi ja struktuuri kontroll

- ※ **Maksukohustuslaste numbrite portaal**

  Euroopa Komisjoni portaal (ELi liikmesriigid)

※ **Tax Identification Numbers (TINs)**

OECD veebileht (ELi liikmesriigid ja kolmandad riigid)

Abiinfo

Küsimuste korral palume pöörduda **ariklient@emta.ee** või telefonil **880 0812**.

Viimati uuendatud 17.09.2026

Deklaratsioonide esitamise kohustusest

Kes esitavad deklaratsioone CRS ja DAC2

Eesti finantsasutusel on kohustus edastada teavet selliste finantskontode kohta, mille omanik on teabevahetuses osaleva riigi maksuresident.

Kui aruandekohustuslikul finantsasutusel on ühe finantsinfo deklaratsiooni esitamise kohustus, on tal reeglina ka ülejäänud kahe finantsinfo deklaratsiooni esitamise kohustus.

Finantsinfo deklaratsioonide esitamiseks on vajalik Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonna e-MTA pääsuõigustest üksikõigus „FATCA-deklaratsioonide esitamine“ (kood: FATCA_KOIKOIGUSED).
Pääsuõiguste andmisest lähemalt

Kui isikul on finantsinfo deklaratsiooni esitamise kohustus, aga tal puudub ligipääs vastavale rakendusele Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonnas e-MTA, siis tuleb esmalt hankida USA maksuhaldurilt **GIIN kood** ning see esitada Maksu- ja Tolliametile koos taotlusega saada finantsinfo deklaratsioonide rakenduse pääsuõigus. Taotluses tuleb märkida ka aasta, millest alates deklareerimiskohustus tekkis.

Virtuaalvääringute rahakotiteenuse osutajad ja virtuaalvääringute vahetusteenuse osutajad ei ole hetkel kehtiva seadusandluse kohaselt aruandekohustuslikud finantsasutused.

Millal tuleb deklaratsioonid esitada

CRS ja DAC2 deklaratsioonid eelmise aasta andmetega tuleb esitada hiljemalt jooksva aasta 30. juuniks.

Deklareeritava teabe puudumisel tuleb esitada tühi deklaratsioon **e-teenuste keskkonna e-MTA** kaudu.

Viimati uuendatud 20.05.2026

Deklaratsioonide esitamine ja täitmine

Kus ja kuidas saab deklaratsioone esitada

Deklaratsioonid esitatakse Maksu- ja Tolliametile e-teenuste keskkonna e-MTA vahendusel elektroonselt XML-vormingus failiga laadides.

CRS ja DAC2 deklaratsioonide esitamiseks:

1. sisenege **e-teenuste keskkonda e-MTA**
2. valige menüüs „Aruanded" ning seejärel jaotise „Teabevahetuse deklaratsioonid" alt „Finantsinfo deklaratsioonid (FATCA/OECD/EU DAC2)"
3. deklaratsioonide loetelu lehel vajutage nupule „Lisa uus deklaratsioon“

DEKLARATSIOONI ESITAMINE

Deklaratsiooni täisversiooni esitamiseks vajutage nupule „Lisa deklaratsioon failist“, valige „Kohustuse tüüp" ja „Aasta" ning otsige oma arvutist fail, mida hakkate üles laadima.

Pärast nupule „Impordi“ vajutamist toimub andmete kontroll (faili valideermine).

Vigade korral kuvatakse kasutajale informatsioon nende kohta ja deklaratsiooni on tarvis parandada.

Kui vigu ei leidunud, siis ilmub deklaratsioon „Ettevalmistamisel" staatuses deklaratsioonide nimekirja.

„Kinnita" nupule vajutades teostatakse veel kord valideerimine ja selle läbimise korral deklaratsioon kinnitub.

„Ettevalmistamisel" staatuses deklaratsiooni on võimalik kustutada, vajutades vastavale ikoonile.

DEKLARATSIOONI ANDMETE MUUTMINE

Kui vormil jäid mõned andmed deklareerimata või kui mõni rida on täidetud puudulikult või valesti, siis andmete muutmiseks tuleb faili uuesti laadida.

DOKUMENTEERIMATA FINANTSKONTO

CRSi (*Common Reporting Standard*) sektsioon III (B) 5 ja sektsioon III (C) 5 reguleerivad dokumenteerimata finantskonto (*undocumented account*) olemust ning raporteerimise kohustuste ulatust.

Dokumenteerimata finantskonto mõiste laieneb olemasolevatele finantskontodele, mille omaniku kohta on kogutud üksnes posti kinnipidamise korraldus (*hold mail*) või vahendusaadress (*in care of*) raporteeritavas jurisdiktsioonis ning konto omaniku kohta pole kogutud täiendavaid andmeid, mis mh võimaldaksid isiku maksuresidentsust määrata või täpsustada. Üksnes eeltoodud andmeväljade kasutamisel ja täiendava teabe kogumise (kui ka hoolsusmeetmete rakendamise) viibimisel tuleb kajastada eelnevalt kirjeldatud finantskontosid kui dokumenteerimata finantskontosid.

Juhul kui raporteerivas finantsasutuses on finantskontosid, mida saab liigitada dokumenteerimata finantskontona, siis informeerige palun meid selliste kontode olemasolust e-posti aadressil **infovahetus@emta.ee**.

Deklaratsioonide täitmine

Deklaratsioonide vormid on kehtestatud **rahandusministri määrusega**.

CRS ja DAC2 failide tehnilised spetsifikatsioonid leiate lehelt „**Teenuste tehniline info**".

LISAINFO

CRSiga on võimalik tutvuda ka OECD kodulehel:

- **Common Reporting Standard (CRS)**
- **Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters**
- **Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters: Implementation Handbook**

Viimati uuendatud 08.01.2025

Üleminek CRS 3.0 XML-skeemile

Maksu- ja Tolliamet (MTA) võtab lähiajal kasutusele **DAC2 ja CRS deklaratsioonide esitamisel** OECD uuendatud **CRS XML Schema Version 3.0 skeemi**. Muudatus puudutab nii vormi CRS kui ka vormi DAC2 esitamist **e-teenuste keskkonnas e-MTA**.

OECD CRS 3.0 XML-skeemi kasutusjuhendi versioon on 4.0. Uus skeem sisaldab ajakohastatud andmekoosseisu ja valideerimisreegleid ning toetab muudetud *Common Reporting Standardi* rakendamist.

Ülemineku ajakava

DAC2 ja CRS deklaratsioonide vastuvõtmine peatatakse ajutiselt **2026. aasta detsembris** seoses MTA infosüsteemide arendustöödega.

Esitamispausi ajal **ei saa e-MTAs esitada**:

- ✓ uusi DAC2 ega CRS deklaratsioone;
- ✓ tühideklaratsioone;
- ✓ varem esitatud deklaratsioonide parandusi ega kustutusi.

Deklaratsioonide esitamine avatakse uuesti eeldatavasti **2027. aasta veebruarist**. Pärast teenuse taasavamist saab DAC2 ja CRS deklaratsioone esitada ainult CRS 3.0 XML-skeemile vastavas vormingus.

Esitamispausi täpne algus- ja lõppkuupäev avaldatakse MTA veebilehel eraldi. Võimalusel soovitame pooleliolevad deklaratsioonid ja parandused esitada enne esitamispausi algust.

Deklaratsioonid, millele CRS 3.0 nõue kehtib

Pärast teenuse taasavamist tuleb CRS 3.0 vormingut kasutada:

- ✓ uute DAC2 ja CRS deklaratsioonide esitamisel;

- ✓ tühideklaratsioonide esitamisel;
- ✓ varasemate aruandeperioodide andmete parandamisel;
- ✓ varem esitatud andmete kustutamisel.

Ka enne üleminekut esitatud deklaratsioonide hilisemad parandused ja kustutused tuleb koostada CRS 3.0 nõuetele vastavas XML-vormingus. Varasema skeemiversiooni alusel koostatud faile pärast teenuse taasavamist vastu ei võeta.

Õigusliku aluse ajakohastamine

CRS 3.0 kasutuselevõtuga seoses ajakohastatakse ka rahandusministri 19. mai 2025. aasta määruse nr 16 CRS-i ja DAC2 XML/XSD lisasid.

Määruse muudatused on praegu avalikul kooskõlastamisel. Pärast kooskõlastamise ja määruse menetluse lõppemist avaldatakse ajakohastatud määrus Riigi Teatajas.

Täpsem info määruse muudatuste jõustumise ning CRS 3.0 XML/XSD failide kohta avaldatakse MTA veebilehel.

Lisainfo

- **OECD CRS 3.0 XML-skeemi kasutusjuhend (inglise keeles)**
  Amended Common Reporting Standard XML Schema: User Guide for Tax Administrations, version 4.0

Viimati uuendatud 07.08.2026

Nõuanded tüüpvigade vältimiseks deklaratsioonil

Nõuanded on koostatud Maksu- ja Tolliameti poolt finantskontode alase teabevahetuse deklaratsioonide (CRS/DAC2/FATCA) ülevaatamise käigus tekkinud tähelepanekute põhjal.

1. **Finantskontode deklaratsioon peab kajastama konto olekut (avatud/suletud).**

Kohustuslikud andmed, mida Maksu- ja Tolliametile esitatav CRS/DAC2/FATCA deklaratsioon peab sisaldama, on kehtestatud rahandusministri määrusega 19.05.2015 nr 16 **„Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsiooni vormide ja andmekoosseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine“**.

Üks kohustuslikest andmeelementidest on info selle kohta, kas kalendriaastal, mille kohta deklaratsioon esitati, on konkreetne finantskonto jätkuvalt avatud või suletud. Suletud finantskonto ei tähenda alati üksnes kliendisuhte lõpetamist, kuivõrd finantsasutuse klient võib soovida sulgeda ainult ühte finantskontot ning seejuures näiteks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontekstis võib see tähendada ühe tootelepingu sulgemist.

Palun arvestage, et kliendisuhte lõpetamisel, mh ka kliendi enda soovil, tuleb deklaratsioonis kajastada asjaolu, et konkreetsel aastal on raporteeritava isiku finantskontod teie finantsasutuses suletud. See tähendab, et kui isiku finantskontod suletakse ja kliendisuhe lõpetatakse 2023. aastal, siis tuleb see kajastada 2023. kalendriaasta kohta 2024. aastal esitatavas deklaratsioonis.

2. **TIN-kood ja sünniaeg peavad olema korrektselt kajastatud.**

   Kui finantsasutus on määratlenud mitteresidendist kliendi finantskonto avaldatava kontona, peab ta välja selgitama konto omaniku maksuresidentsuse ning isiku tuvastamiseks vajalikud andmed. Finantsasutuse poolt deklareerimisele kuuluvate kontode füüsilisest isikust kontoomaniku ja ettevõtet kontrolliva füüsilise isiku kinnitus maksuresidentsuse kohta peab olema kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (**maksualase teabevahetuse seaduse (MTVS) § 8[5] lg 1**). Kinnitus isiku maksuresidentsuse kohta peab sisaldama muuhulgas järgmisi andmeid:

   - ✓ maksuresidentsused;
   - ✓ maksukohustuslase identifitseerimisnumber või -numbrid;
   - ✓ sünniaeg;
   - ✓ kontaktaadress.

   TIN-koodi ehk maksukohustuslase identifitseerimisnumbri(te) reale tuleb kirjutada **korrektne TIN-kood.** Sõltuvalt jurisdiktsioonist on TIN-kood numbrite kombinatsioon, milles võivad olla punktid (.), sidekriipsud (-) või muud seonduvad kirjavahemärgid.

   TIN-kood ei või olla ainult tekst (nt „Puudub”, „Ei ole”, „SWE” jne), ühekohaline number või näiteks isiku sünniaeg.

   Teatud juhtudel on TIN-koodi puudumine või selle kogumise viibimine objektiivsetel asjaoludel paratamatu. Pange aga tähele, et vale kirje TIN-koodi real raskendab oluliselt isiku tuvastamist jurisdiktsioonis, mille maksuresident isik on.

   Samuti palume veenduda, et süsteemides, kus klientide andmeid hoiustatakse ning ka deklaratsioonides oleks märgitud isiku **korrektne sünniaeg ja kontaktaadress**. Isiku sünniaeg ei saa olla näiteks 01.01.1900. Samuti tuleb isiku elukoha aadressiks märkida täpne kontaktaadress,

mitte ainult maakond, vald/linn või tänava nimi.

3. **Juriidiliste isikute kontode tegelike kasusaajate info peab olema sama detailne nagu eraisikute kontode puhul.**

   Hoolsusmeetmed ja raporteerimise ulatus on sarnased nii füüsilisest kui juriidilisest isikust klientide puhul. Seega pange palun deklaratsioone esitades tähele, et deklaratsioonil oleks märgitud ettevõtte tegeliku kasusaaja **korrektne TIN-kood ning täielik ja täpne kontaktaadress**, mitte ainult maakond, vald/linn või tänava nimi.

4. **Residentsuse andmed ja aadress peavad olema vastavuses.**

   Palun veenduge, et klientide poolt esitatud andmetes, eelkõige maksuresidentsuse määramise andmetes, ei esineks vastuolusid. Võimalik vastuolu on näiteks olukorras, kus isik on deklaratsioonis märgitud mitteresidendina (nt Itaalia maksuresidendina), kuid tema kontaktaadress on Eestis (nt Luite tn, Tallinn). Teatud juhtudel on see vastuolu kahe jurisdiktsiooniga selgitatav läbi topelt-maksuresidentsuse. Kui isikul on finantsasutuse kliendiandmetes **märgitud mitu residentsust, tuleb finantskontode deklaratsioonis kajastada mõlemad.**

5. **Mitteresidendi finantskonto peab olema kajastatud deklaratsioonis järjestikustel aastatel.**

   Palun veenduge, et mitteresidendi deklareerimisele kuuluv finantskonto oleks kajastatud kõigil järjestikustel aastatel, millal see deklareerimisele kuulus. Näiteks on esinenud juhtumeid, kus finantskonto on deklareeritud 2018. aastal ning 2020. aastal, kuid mitte 2019. aastal.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Soovitused korrektseks deklareerimiseks

Siit leiate Maksu- ja Tolliameti soovitused maksualase teabevahetuse regulatsioonidest tulenevate nõuete tõhusamaks täitmiseks.

1. Vigased kanded deklaratsioonides võivad raskendada või teatud juhtudel välistada finantskontode deklaratsioonides toodud finantskontode tegelike kasusaajate tuvastamist.

   Seetõttu soovitame tüüpeksimuste vältimiseks kasutusele võtta kontrollimeetmed, mis hõlmavad kas andmete käsitsi üle vaatamist ja/või täiendavate (mh IT-alaste), kontrollide rakendamist. See võimaldab tagada, et deklaratsioonil, mh TIN-koodi väljal, ei kajastata valesid arvväärtusi, tekstikirjeid või muid asjasse puutumatuid tähemärke/kirjeid.

TIN-koodi formaadi õigsuses veendumiseks soovitame kasutada **OECD (Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon)** ja **Euroopa Komisjoni** rakendust.
Kontrollimeetmeid soovitame rakendada ka klientide aadressi ning sünniaja real märgitud kirjete õigsuses veendumiseks.

2. Eeldusel, et finantsasutus kui osa ettevõtete grupist tegutseb mitmes jurisdiktsioonis, kus rakenduvad samad maksualase teabevahetuse regulatsioonid, võib ühetaolise rakendamise tagamiseks olla vajalik **vahetada kogemusi ja parimaid praktikaid teiste samasse kontserni kuuluvate ettevõtetega.**

3. Olukordades, kus kliendi maksuresidentsuseks on märgitud muu riik peale Eesti, kuid kontaktaadressiks on Eesti aadress, palume täiendavalt veenduda andmete õigsuses.

   Teatud juhtudel on võimalik isiku topelt-maksuresidentsus ning sellisel juhul tuleb finantskontode deklaratsioonil **deklareerida isiku mõlemad maksuresidentsused**.

   Kontaktaadress on tihti osa maksuresidentsuse määramise andmetest ning teatud olukordades peaks mitteresidendi Eesti kontaktaadress olema tõlgendatav vastuoluna maksuresidentsuse andmetes. See on eriti oluline olukorras, kus klient ei ole oma TIN-koodi esitanud.

4. OECD kodulehel on korduma kippuvate küsimuste rubriik **„CRS-related Frequently Asked Questions"**, mis on abiks finantsasutustele, kellel on tekkinud CRS/DAC2/FATCA finantskontode deklaratsiooni esitamise kohustus.

Viimati uuendatud 08.01.2025

CBI/RBI skeemid

Teatud riigid annavad isikutele võimaluse saada investeeringu ja/või tasu eest kodakondsuse (*Citizenship by investment*, CBI) või elamisloa (*Residence by investment*, RBI). Kuigi selliseid võimalusi kasutatakse sageli õiguspäraselt on rahvusvahelisel tasandil juhitud tähelepanu nende võimalikule kuritarvitamisele maksuresidentsuse andmete esitamisel. See omakorda võib nõrgendada maksualase teabevahetuse toimimist kõikides sellega hõlmatud valdkondades, sealhulgas finantskontode alast teabevahetust.

OECD avaldab teavet ja riskianalüüse potentsiaalselt kõrge riskiga CBI/RBI skeemide kohta (sh tuvastatud skeemide loetelu). Aruandev finantsasutus peab hindama maksuresidentsuse usaldusväärsust tervikpildi alusel. See tähendab, et finantsasutus võib tugineda kontoomaniku

kinnitusele ja dokumentidele vaid juhul, kui puuduvad vastuolud või asjaolud, mis annavad alust kahelda esitatud teabe õigsuses. CBI/RBI skeemidega seotud juhtumid on tüüpiliselt just sellised, kus maksuresidentsuse „vormiline“ staatus või dokument võib olla tegelikust olukorrast lahus ning seetõttu nõuda täiendavat kontrolli.

CBI/RBI riskid võivad ilmneda erinevates finantskontode aruandluse raamistikes (nt CRS/DAC2 või FATCA kontekstis), kuid praktikas pole oluline mitte niivõrd see, millise konkreetse režiimiga aruandlus seondub, vaid see, et maksuresidentsuse määratlus oleks põhjendatud, järjepidev ja dokumenteeritud ning vastuolud oleksid lahendatud.

Mida see praktikas tähendab

Aruandev finantsasutus ei tohi tugineda kontoomaniku kinnitusele ega dokumentaalsele tõendile, kui finantsasutus teab või tal on alust arvata, et esitatud teave on vale või ebausaldusväärne. Kui konto omaniku või kontrolliva isiku väitel on tema Maksuresidentsus jurisdiktsioonis, mis on seotud potentsiaalselt kõrge riskiga CBI/RBI skeemiga, tuleb hinnata, kas esitatud residentsusandmed on kooskõlas kliendi tegelike seoste ja muude KYC/AML andmetega ning vajadusel rakendada põhjalikumat kontrolli ja koguda piisavalt teavet, et tuvastada õige(d) maksuresidentsuse jurisdiktsioon(id).

Riskinäitajad, mis võivad viidata vajadusele andmeid põhjalikumalt kontrollida

Tõhustatud kontrolli tuleks kaaluda eelkõige, kui:

- ✓ kliendi esitatud andmetest selgub, et ta on maksuresident ainult jurisdiktsioonis, mis on OECD teabe kohaselt seotud potentsiaalselt kõrge riskiga CBI/RBI skeemiga;
- ✓ esitatakse residentsustõendeid või isikut tõendavaid dokumente, mis on saadud CBI/RBI skeemi raames;
- ✓ AML/KYC protseduuride raames kogutud andmed (nt sünnikoht, tegelik elukoht, telefon, töö- või ärisidemed) on vastuolus väidetud Maksuresidentsusega;
- ✓ kliendi asjaolud viitavad olulistele seostele mõne teise jurisdiktsiooniga (nt perekond, elukoht, ärihuvid), mis ei ole kooskõlas kontoomaniku kinnituses esitatuga.

Kui kahtlus jääb püsima

Kui finantsasutusel on pärast kõigi asjakohaste andmete hindamist põhjus arvata, et kliendi esitatud maksuresidentsuse andmed on valed või ebausaldusväärsed, tuleb rakendada CRS-i hoolsusmeetmete reegleid ja võtta sobivad sammud, sh vajadusel:

- küsida uuendatud/kehtiv kontoomaniku kinnitus, mis kajastab õigeid maksuresidentsuse jurisdiktsioone; ja/või
- määrata maksuresidentsuse jurisdiktsioon(id) kogutud teabe tervikhinnangu põhjal ning käsitleda kontot aruandluses vastavalt tuvastatud jurisdiktsioonile (sh vajadusel aruandlus mitmesse jurisdiktsiooni, kui residentsus on põhjendatult tuvastatav mitmes riigis või üheselt ei selgu ühe riigi kasuks).

Juhtimine ja dokumenteerimine

Aruandvad finantsasutused peavad säilitama dokumente, mis näitavad:

- millised CBI/RBI riskinäitajad tuvastati;
- milliseid kontrolle tehti;
- millist teavet koguti ja hinnati;
- millele tugines lõplik maksuresidentsuse määratlus.

Sisemised protseduurid ja töötajate koolitus peaksid käsitlema CBI/RBI skeemidega seotud CRS/DAC2 kõrvalehoidumise riski kaudu tekkivat maksuresidentsuse eksliku esitamise riski ning rõhutama vastuolude lahendamise ja otsuste põhjendamise olulisust finantskontode aruandluse kontekstis.

Lisainfo

- **OECD alusmaterjal koos asjaomaste riikide nimekirjaga**

Viimati uuendatud 02.03.2026